

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel helyben vagy
vidékre:

Egész évre . 14 frt — kr.
Félévre . . . 7 frt — kr.
Tegyedévre . 3 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 kr.

Szerkesztőségi és kiadó-
iroda:

Iskola-utca 284-ik szám,
I. emelet.

SZEGEDI NAPLÓ.

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP.

Hirdetéseket és nyilvántartási
közleményeket

a kiadó-hivatal mérésével
árjegyzék szerint számít.

Hirdetéseket lapunk
számára elfogadjuk:

Budapest: Láng L. és
Táras, Goldberger V., Rajnai
Vilmos.

Bécsben és Zamburghban:
Haasenstein és Vogler.

Bécsben és M. m. Frank-
furtban: Daube G. L. és Táras.

Magyar szájkosár.

A kormánypárti és félhivatalos
lapokat kihozta a sodrúkból a „Ma-
gyarország“ szenzációs híre, az or-
szággyűlés fölösztatásáról.

A német szájkosártörvényjavas-
lat idején még Tisza leghívebb sajtó
bérszolgái is a megbotránkozás hang-
ján nyilatkoztak azon a parlamentá-
rismus és a szólásszabadság ellen
intézett merénylet fölött. Verték a
mellüket, mint a farizeusok és hálát
adtak az urnak, hogy ők nem olya-
nok, mint azok a németek. Boldog
magyar nemzet, őrzi szabadságodat
még Tisza Kálmán.

Pedig, ha egy kissé tanulékonyak,
okulhattak volna a multból. Megje-
gyezhették volna, hogy ha látnak és
hallanak reaktionárius tettekről, jól
vigyázzanak mit mondanak, mert be-
következhettek könnyen azon eset,
hogy amit elítéltek ma, mert Bis-
marck tette, kénytelenek lesznek di-
csérni holnap, ha Tisza Kálmán
cselekszi.

A német szájkosártörvény korlá-
tozni akarja a szólásszabadságot és
megtámadja a képviselői men-
telmi illetőleg sérthetlenségi jogot,
mert felelősségre vonja a képvis-
lőt azért, amit az országgyűlésen mond.
De a német birodalomban az alkot-
mányos rend eddig is hazugság
volt. A német császár koronáját is-
ten kegyelméből bírja és azt sajtó
kezeivel tette fejére, mert még
jelképileg sem vélte azt elfogadhatni
élő embertől. A német alkotmány-
nak nincs történelmi multja, az fe-
jedelmi donáció. Az ajándékot vissza-
venni, vagy később megnyirbálgatni
bizonyynyal rut és nemtelen tett; de
nem annyira gyalázatos, mint egy

nemzetet és jogaitól megfosztani és
a századok által szentesített alkot-
mányból prókatori griffekkel kifor-
gatni.

A német szájkosártörvény végre
oly törekvések ellen van irányozva,
melyek tényleg az állam és társada-
lom létezését veszélyeztetik és leg-
alább opportunitási szempontból, ha
nem is menthetők, de megmagyaráz-
hatók.

Mik ezek azon merénylethez ké-
pest, melyet Tisza és Andrássy a
magyar alkotmány ellen elkövetni
szándékoznak.

Kiszámított alatomossággal eltá-
volítja a tanukat, mint a tettét gon-
dosan előkészítő gonosz; elnémitják
a nemzetet, hazaküldik fonságának
helytartóját az országgyűlést és úgy
fogják folytatni azon keleti kalandot,
mely ellen számtalanszor tiltakoztunk
melynek árát a multban most szá-
molta föl Szapáry Gyula 117 mil-
lió frtos kölcsön követelésében.

A kormánypárti sajtó mindeze-
ket természetesen tagadja. De ki tö-
rődik még azok dementirozásával?
Ki lenne elég naiv, hogy hinne ne-
kik, mikor ugyanazok százszor de-
mentirozták a boszniai occupációt,
százszor hazudták el a reichstadti
megállapodások tartalmát. Mikor pe-
dig hazugságaik napfényre kerülnek,
szemérmetlen mosollyal bevallják —
tévedésüket.

Fölsorolja az „Ellenőr“, mily teen-
dők halmaza vár az országgyűlésre.
Ki tudná megmondani, mikor lesz
ez mind elvégezve. Melyik komoly
ember, vagy pláne komoly politikus
foglalkoznék ma már az ország-
gyűlés fölösztatásával.

Ezen csavart dementi csak any-

vezetőjével, mely a magyar nemzet ven-
dégeit a softákat jött föl üdvözölni . . .

Hanem hát ha kinyeseggették a Va-
lach Milosláv lelki tyukszemait, a mien-
ket sem hagyták ám azért növekedni.
Éppe njó, hogy Kamuti Palit említettem
fönte. Ő vele esett meg az a história,
hogy a magyar világ bejövételével ma-
gyaros őszinteséggel kinyilvánította Sz.
tanár urnak, miszerint most már ez ura
fakó, ő bizony kihagyja a megemésztendő
tudományok közül a német nyelvet.

— Hát hiszen édes fiam, — mondja
neki Sz. tanár mosolyogva — a német
nyelvet neked magadnak elengedem.

— Köszönöm alásan . . .

— Ne köszönd édes fiam, mert en-
nek következtében szükségszerűen egy-
még nehezebb földadatot kell elvégezned
a folyó tanévben.

— Szívesen, akármit . . .

— Ki kell valamennyi németet ker-
getned a nyári vizsgáig az országból;
így aztán nélkülözhetővé lesz valahogy
ez a tantárgy.

Kamuti Pali erre aztán ellenállás
nélkül beadta a derekát, amit különben
fölsőleges meg is jegyezni nyájas olva-
sóimnak, kik mai napig is színről-színre
láthatnak még németeket Magyarországon.

Nemkülönben jártam magam is, ki
a matematikától iszonyodtam különösen
s igen fitymálva emlegettem azt min-
denkor.

— Pedig öcsém — mondja egyik
tanárom a derék B. — minden suvix eh-
hez a tudományhoz képest és csak erre
az árnyékvilágra való fölületes ismeret.
Hanem a matematikának még a siron

nyit mond, hogy absurdumnak tartja
az „Ellenőr“ ma már a fölösztatás-
sal foglalkozni. De a „Magyarország“
és vele a legtekintélyesebb ellenzéki
lapok nem adnak semmit az „El-
lenőr“ czáfolatára, föntartják meg-
bizható forrásból eredő híruket.

Mi valószínűbb, minthogy Tisza
a novibazári vagy salonikii expedi-
tóra készülő politikánk utjából el-
távolítja az alkalmatlan parlamen-
táris ellenőrzési apparátust! Bizik
Tisza mamelukjaiba. Jól tudja, hogy
azok megszavaznak neki mindent.
De a minapi tizenkettős szótöbbség
ijesztő kicsinyisége valóban félel-
messé tette előtte az ellenzék szám-
szerinti és szellemi erejét. A bevég-
zett tények előtt megfognak ismét
hajolni a mamelukok, Tisza nélkü-
lözhetlenebb lesz mint valaha és az
ellenzék hatálynélküli deklamációkra
lesz kárhoztatva. Az ellenzékiesség
így meddővé válik és a nemzeti kö-
zöny továbbra is meghagyja az
uralmat kezeibe.

Ezen politika annyira illik Ti-
sza jelleméhez és a multat tekintve,
annyi természetes valószínűséggel
bir, hogy azt a kormánysajtó hiába
czáfolja.

Lehet azonban, hogy mivel az
alattomos terv időelőtt kitudatott,
hiányozni fog a bátorság annak ki-
vitelére. Ez esetben a sajtó nagy ve-
szélytől mentette meg Magyarországot.

A jog- és államtudomány ta-
nulmányrendszer tárgyában kiküldött
enquétnap tartotta harmadik ülését.
Trefort miniszter hangsúlyozta azon ér-
dekeltséget, melyet az enquétnap ország-
szerte, sőt még a külföldön is keltett.
Nyilatkozott aziránt is, miszerint az ülé-

tul is hasznát veszed ecsém, mert: a tör-
ténelemről, Hunyadyról, Tamerlánról kér-
dés, ha tudnak-e az égiek, az sem egé-
szén bizonyos francziául beszélnek-e oda-
fönn vagy taljánul, hanem azt meg az
tán bizonyomra mondom, édes öcsém,
hogy a kétszer kettő ott is négy.

Ezzel aztán én is beadtam a dere-
kamat s paraszthajszál hja, hogy most
ahogy itt áll előttem nyájas olvasó ez a
néhány lap, az nem valami inzselléri
mappa, hanem csak egyszerű rajz az el-
mult kedves időkről.

Milyen idők, s hogy elröptek! . . .
Csodálatos szárnyrebbenések, mintha most
is érezném. Hiszen csak tegnap, most
volt . . . S amint előszedegetem a szí-
nes tollakat emlékezetemből, ámulva ve-
szem észre, hogy aranyból vannak . . .
tisztá színaranyból.

Bokréta kötet . . .

Kezdem pedig a legszebb szál virá-
gon, gróf Pálffy Móron.

Hogy ki volt gróf Pálffy Mór, azt
minden becsületes ember tudja, aki 1863
és 64 táján már a világon volt, mert ha
egyebet nem, hát azt legalább mindenki
tudja, hogy ki az, akit öneki gyűlölni
kell.

Nevezetes személyiség volt. A mi
„földi gondviselésünk“ akkoriban.

A földi gondviselés magas, száraz
ember volt, arisztokratikus arccsal és
végtelenül hosszú lábakkal és kezekkel.

Ezek a hosszú lábak és kezek már
akkor nem találtak egyéb letaposni va-
lót, csak még a közoktatást Magyaror-
szágon. Az excellentiás ur sorba járta a
városokat és gymnasiumokat, hogy elő-

seket azért nem hívja össze sürűben,
hogy a tagoknak idejük legyen magukat
tájékozni s a sajtó nyilatkozatait meg-
várni. — Tiltakozik az ellen, mintha az
egész ügyet elakarná altatni. Nem akarja
veszélyeztetni az eredményt, s ki akarja
kerülni azt, hogy két év alatt ismét ha-
lomra döntessék az új rendszer. A tan-
díjak és az összeférhetlenség eseteinek
kérdését nem az előterjesztés sorrendje
szerint akarja tárgyalatni, miután ezen
kérdések az egyetem többi karát is ille-
tik, s így a miniszterek szándékában áll
e tekintetben a többi facultást is bele-
vonni a tanácskozásba. Ennélfogva ki-
vánja, hogy ezen kérdések előtt az aka-
démiai kérdése tűzessék ki már a jelen
budgetre való tekintetekből is. Ezután
fölvívja a tagokat nyilatkozatok tételére.

Országgyűlés.

— Február 1. —

A képviselőház mai ülésén a pestis
jelentékeny szerepet vitt, a mennyiben
egy indítványnak, egy interpellációnak
s egy megnyugtató miniszteri nyilatko-
zatnak képezte tárgyát. Az ülés legje-
lentékenyebb részét azonban Fröhlich
indítványának megvitatása vette igénybe
leszorítva a napirendről a kérvények mára
kitűzött tárgyalását is. Az indítvány,
hogy t. i. a tíz évi vagyonmérleg össze-
állításával a ház bizta meg a zárszám-
adási bizottságot, a többség elfogadta
ugyan, de a záradék elvetésével, mely
azt czélozta, hogy az illető munkát már
a budgetvita alkalmával tájékoztatóul fo-
roghasson a képviselők kezén, sokat le-
vont annak gyakorlati értékéből. Érdekes
itt még megjegyezni, hogy ma a kormá-
nypárt többsége 11—12 volt; különben
erre tekintettel a ma föntforgott tárgyakra,
nem sok súlyt fektethetünk. Kiemelkedőbb
mozzanata volt még az ülésnek Tisza
a válasza a pestis ügyében tett interpellá-
cióra; ismertetvén a kormány által tett
és kilátásba vett intézkedéseket, válasza

készítse a dícsőséges rendszernek a jövő
nemzedéket is. A nagy diplomata előre-
látó legyen, s nyergelje meg előre a jó-
vót; hátha azt is lóvá lehet tenni.

A kis városkában valóságos lázas
nyugalanságba ejtette a nagy ur jötte
az embereket. Az utca-kövezetét mohó
gyorsasággal javították, a vármegyehá-
zát bemeszelték, a polgármester dikióra
készült, — a városban tizenkét fehér-
ruhás lánykát hajhásztak — össze, az
egyetlen vízi-puskát megtisztították a
százados sártól. Minden jóra való beamter
kiváltotta a feketé ünnepelőt a zugzá-
logzletből, vagy ujat csináltatott a nagy
napra, midőn a „hatalmas földi gondvi-
selés“ oda érkezik, tapogatózni az ottani
szellem után, s szükség esetén szárnyát
szegni annak.

Derék tanárunk észrevehetőleg fa-
nyar arccsal adta tudtunkra a szeren-
csét, „mely intézetünket éri;“ öltözzünk
ünnepi ruhába — ugymond és — tette
hozzá jelentőségteljesen — igyekezzünk,
ha kérdéseket tesz elénk, okosak lenni.

A kitűzött nap előtti estén tarack-
dörgés közt érkezett a altábornagy a vá-
rosba és a megyeházába szállott.

Másnap tehát minthogy tíz órára
volt bejelentve az altábornagy látogatása,
már 9 órakor fölgülekeztünk ki-ki a
maga osztályába illően öltözve és kifé-
sülködve úgy, hogy Dankó bácsi egyi-
künkön sem talált akár egy makulányi
hibát is.

Pedig ha valaki, hát Dankó bácsi
értett ám a regulához. Mivel hogy hu-
szár volt ő kelme valaha, (még pedig a
nyalkább fajtájából) mielőtt a fátum no

TÁRCZA.

Az öreg Dankó bácsi.*)

Irta: Mikszáth Kálmán.

I.

Üdvözöllek öreg, egyszerű falak, hol
az első „plága“ csattant el kezemen!
Becsesebbé tesz benneteket előttem
a szellem, mely köztetek lengett, mely
mindig szabad volt.

Visszagondolok rátok. Látom a ko-
mor, méltóságos, ódon födelet, az ócska
garádicsokat, melyek az emeletre vezetnek
látom a csengettyű-lábat az udvar bal
szögletében. (Oh kedves csengettyű, te
mérted föl legszebb időnket órákká!) És
azután kitáruznak előttem sorban a régi
ismerős tantermek, fekete tábláikkal, hol
annyiszor megfordult nevem a „Claman-
tes“ között, egyszerű padjaikkal, hol most
is megtalálom hajdani ülőhelyemet, ha
egyéből nem, akkor az ideálom a padba
faragott kezdő névbetűiről a „B. M.“-ről
bizonyosan.

Még tán a pájtásaim ülő-helyeit is
megtudnám mutatni sorba. Ott ült balról
mellettem mindjárt a Kamuti Pali . . .
igen, igen most már emlékszem, a hátam
mögött meg valami Valach Milosláv nevű
panszláv fiú; konok érzelmei voltak; ott
szépen kinyeseggették lelkéből a professo-
rok; ma valahol az alföldön becsületes
prókátor ember . . . tavaly találkoztam
vele Budapesten, — mint egy deputatio

*) A Petőfi társaságnak a „Gymnasium
Krónikája“ című novella ciklusából.

általános megnyugvással tudomásul vétetett.

Elnök az ülést d. e. 10 órakor megnyitván, a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése, kérvények, okmányok előterjesztése után Hegedűs Sándor bemutatja a pénzügyi bizottság jelentését az 1879-ben hitelműveletek után füzendő államkiadásokról szóló törvényjavaslat tárgyában, s jelenti, hogy Lukács Béla és Bujanovics Sándor különvéleményt adtak be. A tárgyalás a szerdai ülés napirendjére tűzetik.

Apponyi Albert gróf válaszára sürgeti a kormányelnököt, már két előtt a boszniai közigazgatás tárgyában emelt interpellációjára. Tisza Kálmán oda nyilatkozik, hogy felszólalás nélkül is szándoka volt ma bejelenteni, mikép a jövő hét valamelyik ülésén okvetlen válaszolni fog az interpellációra, anélkül, hogy Bécsben való kérdézősködésre vagy bármiféle tanácskozássokra volna szüksége. Az indítványkönyvbe Simonyi Ernő jegyeztet be indítványt. Ezen

indítvány a pestis tárgyában így hangzik:

Tekintve, hogy az orosz birodalom némely részeiben kiütött ragály-termetű járvány a tudósok általános véleménye szerint a keleti pestis; tekintve, hogy a tapasztalás által eddigelé ezen veszedelmes ragály terjedésének hathatós korlátot csak a teljes elzárás volt képes vetni; tekintve, hogy más, távolabb fekvő államok is oly rendszabályok megtételéről gondoskodnak, melyek folytán a teljes határzárlat behozatala is kilátásba van helyezve; tekintve, hogy Ausztria és Magyarország közötti külügyi kapcsolata, a német birodalmi kormány kezdeményezése folytán, már is szükségesnek tartott bizonyos részleges övrendszabályok iránt intézkedéseket tenni, ez által elismervén nemcsak a ragály létezését, hanem egyszerűen annak veszélyes voltát; tekintve végre, hogy fél rendszabályok által a veszélyt hazánk határaitól elhárítani nem lehet, és Magyarország lakosaira nézve tökéletesen mindegy, hogy miféle áru, utazó, vagy annak málhája által hozatik be esetleg a ragály;

alulírottak indítványozzuk: utasítsa a ház a kormányt, hogy egy teljes és tökéletes záróvonal fölállítása által Magyar- és Oroszország között a közlekedést a járvány tartamára megszüntesse és ez által a lehetőségig a veszélyt hazánk határaitól elhárítsa egyrészt és elejét vegye, másrészt annak, hogy más államok netán Magyarország irányában hasonló intézkedések fogantatva vételére legyenek utalva.

Beadják: Simonyi Ernő, Csávolszky Lajos, Verhovay Gyula, Sembery István, Kaszap Bertalan, Orbán Balázs, Turgonyi Lajos, Bakay Nándor, Duka Ferencz, Tórs Kálmán.

Az indítvány indokolása a jövő keddi ülésben fog megtörténni.

meg az öregség is ledegredálta — tudományos állására.

Tudniillik olyan pedellus-féle hivatala volt az „intézetünk körül”, már a mint ő szokta nevezni a gymnasiumot.

Becsületese, hü öreg ember volt, ki mindnyájunkat névleg ösmert s kit mindnyáján szerettünk, mert itt nem lévén behozva, mint más tanodákban, a vádaskodási rendszer, működése iránt nem viseltethettünk gyűlölettel.

Nem ártott a szegény öreg a légynek sem; nem is állott egyébből a dolga, mint hogy ott benn lakjék a kapu alatti czellában, aztán fölgyeljen, hogy az oskola fáját ne lopják, hogy a klassisok tisztességesen ki legyenek takarítva; aztán a diligencia alatt ott tartózkodjék a közelben, hogy ha valamelyik tanár ur otthon feledte a kalkulus-könyvét vagy a jegyzeteit, értők meheszen.

Nekünk csak annyiban árthatott vagy használhatott a jámbor, ha hamarább vagy később csengette el az órát. Ez aztán teljesen az ő hatásköre volt. S nem mondhatni, hogy valami nagyon csekély hatáskör kivált annak a szemében, akit egy perczzel a csengetés előtt hit-ták föl feleletre s olyan „secundát” fogott, hogy le nem birta köszörülni fél-évig.

Bezzeg ha Dankó bácsi egy perczzel előbb csengetett volna.

(Folyt. következik.)

Következett a napirend első tárgya: Fröhlich indítványának tárgyalása.

Fröhlich Gusztáv röviden indokolja általunk már ismertetett indítványát, a tíz évi vagyommérleg összeírása iránt, melynek célja, hogy az ország a pénzügyi helyzetet a maga teljes valóságában megismerje. Kéri tehát a házat részletes kimutatás készítésének elhatározására.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter kijelenti, hogy nincs ellenvetése az indítvány ellen. Az eljárás könnyebb volna ugyan, ha a kimutatást a számszék készítene el, de nincs kifogása az ellen sem, ha a zárszámadási bizottság vállalkoznék e munkára. — Csupán azon részt kívánja az indítványból kihagyatni, mely a jelentés előterjesztését a budget-tárgyalás megkezdése előtt kívánja, mert ezt kivihetetlennek tartja.

Lukács Béla indítványozza, hogy ne csak a kölcsönökből, hanem a vagyongyogyasztásból befolyt összegek kimutatására is utasítsák a bizottság.

Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszter előre tudatja, hogy a kérdéses munkálat elkészítése a kiszabott rövid idő alatt nem lehetséges. (Zaj, Ellenmondás a baloldalon.) Egy hang: Ohó (Hosszas zaj.) Szapáry Gyula: Van elég türelmem ahhoz, hogy megvárjam, míg a t. képviselő urak kilármázzák magukat. (Mozgás.) — Eötvös Károly: Kérem a t. elnök urat, tessék rendreutasítani a pénzügyminiszter urat.

Elnök: Kérem, méltóztassanak csendben lenni, és a pénzügyminiszter urat meghallgatni.

Szapáry folytatva beszédét, kijelenti, hogy nem fogadja el az indítványt a jelenlegi szövegben, mert lehetetlennek tartja a kiszabott rövid idő alatt a munkálat elkészítését.

Helffy Ignác elfogadja Fröhlich indítványát Lukács Béla módosításával; a min. elnök a tegnapi értekezleten azt jegyezte meg, hogy minden egyes képviselő maga is megcsinálja magának a kimutatást; ha tehát ez oly könnyű, akkor a bizottság is elkészítheti két hét alatt. Szól még Ivánka Imre a kimutatás nagy fontossága mellett.

Nyáry Jenő báró a főrendiház jegyzője, áthozza a főrendiház üzenetét a Franciaországgal kötött kereskedelmi egyezményekről szóló javaslat elfogadását illetőleg, jelenti továbbá, hogy a felsőház a horvát pénzügyi kiegyezés megállapítására és a Deák-émlék tárgyában kiküldendő orsz. bizottság tagjait megválasztotta. Ez üzenet kapcsán elhatározza a ház, hogy a Deák-émlék bizottságba a ház a maga részéről kedden 10 tagot fog választani.

Folytatván a megszakított tárgyalás, Lónyay Menyhért gróf pontonként kéri tárgyalatni az indítványt. Erre hosszabb vita támadt afölött, lehet-e ezen indítvány fölött általános és részletes tárgyalást folytatni. Végül a ház elhatározza, hogy pontonként veszi az indítványt tárgyalás alá.

A részletes tárgyalás után aztán az indítvány a beadott módosításokkal együtt elfogadtatott. Módosítást indítványozott Lukács Bélán kívül, melyet főntebb említettünk, Ivánka Imre, kinek indítványát, hogy kimutassák, mily befolyással voltak a vasuti kamatbiztosítékok az államháztartás évi mérlegére, a ház a képviselők fejenkénti megszámlálása után 123 szavazattal 110 ellen fogadta el.

Az indítvány záradéka, hogy a zárszámadási bizottság lehetőleg a budget-tárgyalás megkezdése előtt terjesztsze be a háznak munkálatát, Lónyay és Szilágyi Dezső felszólalása után Tisza Kálmán indítványára a képviselők megszámlálása után 12 szótöbbséggel elvetetett.

Következett a horvát-magyar pénzügyi egyezés létesítése tárgyában kiküldendő országos bizottság tagjaira a szavazatok beadása. Szavazás végeztével szőnyegre kerültek az

interpellációk.

Németh Albert a dohánytermesztés emelésére szükséges intézkedések megtétele iránt interpellálta a pénzügyminisztert.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter kijelenti, hogy ezen interpellá-

cióra, valamint Rakovszkyéra az illetékek ügyében kedden fog felelni.

Ráth Károly kéri a kereskedelmi minisztertől, hogy az új bankfiókok fölállításának ügye minő stádiumban van és minő érdemleges intézkedéseket tett a kormány e tárgyban?

Az interpelláció kiadatik a miniszternek.

Márkus István rövid indoklás kíséretében a közvélemény megnyugtató céljából kéri a miniszterelnököt, vett-e már a kormány hiteles értesítést az asztracháni pestis felől s minő övrendszabályokat alkalmazott, hogy a járvány hazánk határai felé el ne harapódzék?

Tisza Kálmán miniszterelnök: A kormány hitelesen értesült, hogy a ragály nem oly imminens természetű, mint amilyennek a lapokban híresztelve volt. Elmondja a bécsi enquet történetét hangsúlyozza, hogy a kormány a veszélyhozának elterjedésének megakadályozására minden eddig szükséges rendszabályt elrendelt s folyton értesített magát a veszély állásáról. (Általános helyeslés.)

A ház a választ egyhangulag tudomásul veszi.

Ezzel az ülés véget ért.

A főrendiház mai rövid ülésén az Olaszországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződésről szóló szentesített törvény hirdettetett ki, mely aztán megörzés végett az orsz. levéltárba tételni rendeltetett.

Más tárgya az ülésnek nem is volt.

Pálffy Ferencz polgármester évi jelentése.

(Fölolvastatott Szeged szab. kir. város köztörvényhatósági bizottságának 1879. évi január hó 19-én tartott rendsz. közgyűlésében.)

(Folytatás.)

III

Fájdalom, hogy a régi hátralékok behajtására irányzott törekvéseknek még eddig hasonló sikerük nem volt. Remélhető azonban, hogy kedvezőbb gazdasági viszonyok a lakosság helyzetének javulását fogván előidézní, a hátralékok behajtása is kevesebb nehézséggel lesz esz-közölhető.

Nem mulaszthatom el megéríteni, hogy a t. közgyűlés utasítása folytán a hatóság részéről egy bankfiók fölállítása iránt a lefolyt évben tett lépések kellő sikerre vezettek. Ugyanis az osztrák-magyar bank kormányzótanácsától hoz-zám intézett értesítés szerint a banknak egy közege már legközelebb Szegedre fog érkezni, hogy az itteni viszonyokkal megismerkedhessék s hogy alkalmas helyiség után nézzen. Kötelességemnek fogom tartani a bank kiküldöttjét eljárásában minden rendelkezésemre álló eszközzel támogatni, hogy az ugy Szegedre mint vidékére nézve földmivelés, ipar- és kereskedelmi tekintetben bizonyára kedvezőbb viszonyokat előidéző bankfiók megnyitása minél előbb lehetővé tétessék.

Pénzügyi viszonyaink ismertetése közben vagyok bátor elősorolni azon jelentékeny áldozatokat is, melyeket városunk a nagy megterheltségek dacára a múlt év folyamában úgy a nemzeti közjólét előmozdításának, mint a helyb. közművelődésnek hozott.

Igy első sorban említem a közgyűlés azon hazañas elhatározását, melyszereint a város a kisebb mezei gazdák hitelérdekeinek emelése végett alakult kisbirtokosok földhitelegyesületének alapító tagja lön és az üdvös cél előmozdításához 10,000 forintnyi alapítvánnyal járult.

A szegénysorsu gazdaközönség részére Székesfehérvárott 1879. évben tartandó országos kiállításon leendő résztvehetés tekintetéből 300 frt szavaztatott meg.

Tudomány, irodalom- és művészeti célokra ezuttal is 1000 frt; a színügyámolítására 1000 frt; a népiszkolai könyvtár fölállítására 100 frt; az iparos ifjak segélyző-egyletének 300 frt szavaztatott meg.

Ezek után áttérek a tárák évi forgalmi eredményének a december hó 31-én történt bírálás szerinti kimutatására.

A főpénztár bevételi forgalma: Készpénzben 1.471,955 frt 45¹/₂ kr.; kötvényben 62,404 frt 48 kr. Összesen 1.534,359

frt 93¹/₂ kr. — Kiadási forgalom: Készpénzben 1.447,876 frt 26 kr.; kötvényben 24,533 frt 69 kr. Összesen 1.472,409 frt 95 kr. — Támaradvány: Készpénzben 24,059 frt 19 kr.; kötvényben 37,870 frt 79 kr. — Összesen 61,929 forint 98 krajczár.

Nyugdíj-alap bevételi forgalma: Készpénzben 44,524 frt 13 kr.; kötvényben 118,868 frt. — Összesen 163,392 frt 13 kr. — Kiadási forgalom: Készpénzben 44,194 frt 9 kr.; kötvényben 23,515 frt. — Összesen 67,709 frt 1 kr. Támaradvány: Készpénzben 330 frt 12 kr.; kötvényben 95,353 frt. — Összesen 95,353 frt 12 kr.

Szegedi illetőségük után fizetett gyógykötségekről vezetett napló:

Bevétel 5211 frt 54 kr.; kiadás 4787 frt 17 kr. — Támaradvány 424 frt 37 krajczár.

A kórházi pénztár bevételi forgalma: Készpénzben 43,843 frt 20 kr.; kötvényben 33,157 frt 83¹/₂ kr. — Összesen 77,003 frt 3¹/₂ kr. Kiadási forgalom: Készpénzben 35,693 frt 63 kr.; kötvényben 1630 frt. Összesen 37,323 frt 63 kr.

A szegénységélyző-alap bevételi forgalma: Készpénzben 22,766 frt 97 kr.; kötvényben 47,658 frt 25¹/₂ kr. — Összesen 70,425 frt 22¹/₂ kr. Kiadási forgalom: Készpénzben 20,125 frt 97 kr.; kötvényben 9846 frt. Összesen 29,971 frt 97 kr.

A múlt évi közmunka-váltásdíjban előíratott: 40,745 frt 80 kr.; ebből befolyt 42,386 frt 31 kr.; marad hátralék 18,353 frt 49 kr.

A cselédszöndijalap múlt évi bevételi forgalma 340 frt 13 kr.

A múlt év folyama alatt meghatározott segélydíjban összesen 32 háziszegény részesítettett

Nem kevésbé fontosnak tartom a t. közgyűlést városunk tőketartozási állapotával megismertetni, mely is a következő kimutatásban foglaltatik.

Irodalom.

Munkácsy Mihály világhírű festvénye: „Milton tollba mondja leányainak az Elveszett édent“ néhány nap mulva látható lesz a műcsarnokban. A „Képzőművészeti Szemle“ most megjelent második (februári) száma a nagyérdékű művet jeles francia metszetben mutatja be s a művész arcképét s élettrajzát közli. Ez érdekes füzet kivételesen külön is kapható 50 kr-ért s ajánlatos az különösen a vidéki közönségnek, melynek nincs alkalma az eredeti festvényt láthatni. A pénz posta-utalvánnyal a „Képzőműv. Szemle“ kiadó-hivatalában: Budapest, Zöldfa-utca 39. sz. a. küldendő.

A „Literarische Berichte aus Ungarn“ című folyóirat a következő érdekes műveket közli némethben: Lónyay emlékbeszédét Károlyi György fölött, Szapáry budget-tanulmányait, a magyarországi szerbek dr. Heinrich Jánostól, a korvina-irodalomról, azután Dux Adolftól jön egy igen érdekes szemle a tavaly megjelent művekről. A nagybecsű kötetet a dr. Szabó József értekezése zárja be a selmezi József-tárna megnyitásától.

A Petőfi-társaság évkönyve 1879. évre pár nap mulva kerül ki a sajtó alól. Irodalmi közlemények lesznek: „A cydoni alma“ vigjáték 5 fölvonásban, szerzője Éjszaki Károly. „Róka koma“, rajz Margitay Dezsőtől. Költemény Torkos Lászlótól s a Petőfi-cultus repertoriuma 1878-ból. A társaság pártoló tagjai ezen évkönyvet a „Koszoru“ mellett minden külön díj nélkül kapják.

A „Koszoru“ február havi füzeté ma került ki a sajtó alól. Első cikke Lauka Gusztáv rendkívül érdekes föl-olvasása Petőfi nősüléséről, sok oly adattal, melyről eddig csak Laukanak, mint szemtanúnak volt tudomása. — Ezután Szász Gerő eszmékben gazdag bölcselmi költeménye a „Végtelenség“ következik, majd Abonyi Lajos elbeszélése: Szegény Balaton Andrásné. Nagyon sikerült genre Szabó Endre „Kató néné“ je, mely a füzet második költeményét képezi. Hatálat Péter „az izlam és civilizáció“ czim alatt írt tanulmányt, mely nagyon megérdemli, hogy politikai lapjaink is figyelemre méltassák. Az Irod. Szemlében íj. Ábrányi Kornél irodalmi bajainkról cseveg szellemesen; Ábrányi Emil Várady Antal újabb költeményeit, Szana Tamás pedig íj. Ábrányi Kornél „Titkolt szerelem“ című új regényét ismerteti. — A füzethez Szendrey Julia szépen sikerült könyomatu arcképe van

mellékelve Barabás Miklós 1848-ki eredeti után.

A Franklin Társulat kiadásában az „Olcsó könyvtár” című válogatban a következő új füzetek jelentek meg: Husz krajczáros füzetek: Dayka Gábor költeményei, Mózes küldetése Schillertől, Csokonai Vitéz Mihály ódái, Kujtaczky János (egy régi magyar festő életrajza) Zsilinszky Mihálytól. — Harmencz krajczáros füzetek: Andersentől „Regék és Mesék” Milesz Béla gondos fordításában, Theuriet (a legdivatosab francia beszély író) szép novellája a „buzavirágék háza” Ujkéri fordításában, Kisfaludy Károly régi elolvasni méltó szomorujátéka „Irene”, — „Bulyba Tárász”, írta Gogoly Miklós. — Negyven krajczáros kettős füzetek közül megjelent: Körner „Zrinyi”-je Szemere Pál fordításában, s Belényesiében a Guida „Egy pár kis faczipó” című gyönyörű beszélye, végre Kisfaludy Károly már elavult „Vig beszélyei” És ezzel már a 70-ik füzet jelent meg a Franklin Társulat, e derék izletesen kiállított vállalatából, melyet nem lehet eléggé ajánlani az irodalom barátjainak.

Lauka Gusztáv emlékiratai „A multról a jelennek” cím alatt fognak megjelenni a Petőfi-társaság kiadásában. Ez a kötet, mely az utolsó negyven év irodalmi mozgalmáival s fontosabb szereplőivel ismerteti meg a közönséget, Eppen a legalkalmasabb időben jelenik meg, mert az „Írók és művészek társasága” márczius hó folytán szándékozik megülni Lauka negyvenéves írói működésének emléknapját.

Sebestyén Gyula „Világtörténetet” ad ki a művelt közönség számára. Történelmekben szegény irodalmunk mit sem fog nyerni az új munkával, melynek első füzeté gyönyörűen állítatta ki ugyan a Weismann testvérek nyomdájában, de sem új forrásokkal nem szaporítja a már meglevő anyagot, sem pedig nem dolgozza föl annyira jól, hogy ezáltal nyerjen értéket. Egyes füzet ára 30 kr, s minden két hétben fog egy füzet megjelenni, — addig míg a legújabb korunkig bevezető világtörténet véget nem ér.

Egy czimnélküli könyv jutott a magyar könyvpiaçra Solymossy Elektől a népszínház tagjától. A könyvet nem foghatja kezébe az ember undor és bosszúság nélkül. A társadalom legmegvetettebb osztályával foglalkozik az s tele van badarsággal. A szerző szerény „elmefuttatásnak” nevezi, de mondhatnánk: videbben is „elmefuttatásnak.” A legcsodálatosabb az, hogy a könyvön ott találjuk az Aigner Lajos nevét, aki pedig egyike legválogatosabb kiadóinknak.

A „Találmányok könyvé”-ből a 31. és 32-ik kettős füzet küldetett be lapunknak. Freckay e jeles vállalat a jelen füzetben a szerves savakról, a kenyér és a táplálkozásról, az őrlés és sütésről, a malmok szerkezetéről, a különféle czukrokról a kásamalmokról stb. értekezik.

A Rosenberg - testvérek (ódonászok) „Havi Közlemények” címe alatt havonként megjelenő kis röplapot adnak ki, mely ilyen küldetik meg kívánatra minden irodalmi műbarátnak. A lapban föl vannak sorolva a náluk kapható ódon művek s több az irodalom barátokat érdeklő közlemények. A lapocskának különösen bibliográfiai haszna van.

Pulszky Ferencz elnöklete alatt egy „Régészeti és embertan-társulat” alakult. Az egyesület célja mindazon területeket és társulatokat, melyek hazánkban a régészeti és embertani szakot művelik összekötni s mintegy gyupontban összetoglalni. A régészeti buvárkodás a történelmi kutatásnak segédtudománya és mint olyan hazánkban leginkább mivelődés történelmi szempontból nagyjelentőségű. Ajánljuk ezen társulatot — melynek mérsékelt évi tagdíja 5 frt — művelt közönségünk hazafias pártfogásába. A társulat alapszabályai szerkesztőségünkben megtekinthetők.

Ujdonságok.

— Szeged, febr. 3. —

— A vasárnapi rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgyát a banktársulattal kötendő bérszerződés képezte. — Szabados tanácsnok ur súlyosnak találja a szerződési feltételeket. O ezt nem egyszerű lakbérszerződésnek tekinti, amiért is közgyűlés elé hozatott az ügy. — A szerződésben kiköti a banktársulat, hogy nem szabad a házban zajos és

embereket magához vonó üzleteket nyitni, ha továbbá netalán a házban átalakítások történnének, az üzletben okozott károkkért a város felelős, és hogy a bank által eszközözlendő átalakításoknál netalán okozandó károkkért a bank nem felel. — Gál Ferencz kifejti, hogy a banknál ilyen szerződési feltételek szokásosak és nem úgy veendő, mintha azok egy pört kereső magánemberrel köttetnének. — A bank csak azt akarja, hogy biztonságban legyen, és üzlethelyisége alatt holmi tűzveszélyes üzletek vagy csak áruk is ne tartassanak. — A szerződés elfogadását javasolja, azon módosítással, hogy ezen feltételt, mely szerint a ház bármely részében sem szabad tűzveszélyes anyagokat áruló üzleteknek lenni, töröltessék ki. Szabó János ur azon pótdívtányt teszi, hogy a bank tartozik kihurczolózkodás esetén a helyiséget a városnak oly állapotban visszaadni, amilyenben azt átvette. Elnök Dáni Ferencz főispán pártolja Gál és Szabados indítványait azon hozzáadással, hogy a bérházban ezidőszereint lakó fűszerkereskedő rendőrileg intesék, hogy nagy mennyiségű robbanóanyagokat tartania nem szabad. Végre a vitás pont Szabados tanácsnok formulázása szerint fogadtatik el, hogy: „a banknak semmi beleszólása nincs a mostan a bérházban lakó üzletek dolgába.” Ezekután a szerződés elfogadtatik, és a polgármester a szerződésnek 6 évre szóló hatálylyal leendő megkötésére utasittatik. A szerződés aláírása a polgármester és Gál Ferencz hatalmaztatnak föl.

— Eötvös halálának évfordulóján febr. 2-án tartotta a főreáliskolai Eötvös-önképzőkör kegyeletes ünnepélyét. A közönség zsufolásig megtöltte a reáliskola egyik tágas termét. Az ünnepélyt a főreáliskolai dalkör tetszéssel fogadott előadása nyitotta meg, melyet t. Hoffner Endre igazgató ur emelkedett szellemű beszéde követé. — Az emlékbeszédet b. Eötvös fölött Eckstein Sámuel tartotta. Beszéde, mely ugy tartalomra, mint előadásra nézve szépen sikerült, a közönség figyelmét egészen végig lekötötte. A hallgatóság a szónokot éljenzésekkel tüntette ki. — A program többi számai is: „Zizim” szavalta Ujj János, „Dálnok és király” tanulmány Klauber Manótlól, kedvezően fogadtattak. Az ez alkalomra egy Eötvös dícsőítését tárgyazó költeményre kitűzött pályadíjt Szávay Gyula, a kör elnöke nyerte el. Az intézet igazgatója meleg szavakkal nyújtá neki át az egy ezüst tallér pályadíjt. Az ünnepély minden részében a főreáliskolai önképzőkör díszére vált.

— A belvárosi népkör választmánya legutóbbi ülésében, főleg humanitárius ügyekkel foglalkozott. Az ülés legnevezetesebb mozzanatát a könyvtár kérdése képezte, melynek létrehozását a választmány nagy lelkesedéssel fogadta s melynek javára még a farsangban egy zártkörű estélyt fog rendezni. Megemlíthetjük még itt, hogy ha az új tagoknak belépése továbbra is oly tömeges lesz, minőnek az első választmányi gyűlésben mutatkozott, a kör törekvéseit mihamarabb a legszebb sikerek fogják jutalmazni.

— Érdekes polemia folyik a „Magyar Jogász” című szaklapban a vádeljárás reformjára vonatkozólag; melybe Krikay Gusztáv szegedi kir. alügyész is beleszólt egy a jogász körökben élénk figyelmet költött polemikus cikkel, mely a szándékolt reformokat czélszerűtlennek bizonyítja be, s a mostani vádeljárás mellett hoz föl figyelemreméltó okokat.

— Elveszett karperecz. Szombaton este 9 órakor, a posta-épülettől a felsővárosi kaszinóig vezető uton egy aranykarperecz veszett el; sziveskedjék azt megtalálója a postafőnököknek átadni.

Meghívás.

A szegedi iparos-ifjusági egyesület 1879. évi február hó 9-én d. u. 3 órakor saját helyiségeiben (Masa-ház) tartja ez évi rendszerinti közgyűlését, melyre az egyesület rendes és pártoló tagjai ezuton is tisztelettel meghívotnak.

Tárgyak: Az alapszabályszerű jelölések előterjesztése, tisztujítás s az alapszabályoknak a betegségleyezésre vonatkozó részének megváltoztatása.

Szeged, 1879. febr. 1.

Az elnökség.

Színház

Szombaton a Bercsenyi „Ezredes leányát” láttuk. Az egyfölvonásos művecskének igen szép az alap gondolata; Rott Mari jól játszott. Még egyszer szívesen megnézzük benne.

*

Utána „Mikor a szakácsné beteg” című helyi termék került színre először. A színlap szerint: Lindau beszélye nyomán írta Bánfalvy Lajos. A darab meséje azon fordul meg, hogy egy földesurnak (Mezey) megbetegszik a szakácsnéja, minél fogva a házikisasszony (Csillag Fáni) olyan ételeket főz, amiket teljes lehetetlenség megenni. A legnagyobb baj azonban, hogy az új lelkész-kandidátust (Rónaszéky) éppen ma várják vacsorára, ki meg is érkezik; azonban egy korán besugott jótanács folytán éhsége daczára is azt mondja, hogy egy falatot se képtelen lenyelni, nehogy keresztapját, a földesurat fölingerelje. Éjjel azonban az éléstárba lopózik, egy darab idő múlva ezt teszi a szintén éhes házikisasszony is s hogy teljes legyen a kómikum, magát az öreg urat sem hagyja aludni az éhség s ő is ott terem a kolbászok és szalonnák közt s nem a legjobbat gondolja, midőn leányát ott leli a lelkésszel, kit nyomban el is kerget, de kivel csakhamar kibékül.

*

Mint első pillanatra is látszik, e kísérlet nem vigjáték, hanem bohózat lenne; a Lindau Pál beszélyét jól választotta meg szerző, mert egy burleszk-bohózat tárgyául elégséges sitvacziókat nyújt a derék német író beszélyének meséje; azonban nem kellett volna ahhoz szorosan ragaszkodni, hanem e beszély nyomán kerekíteni egy alkalmas mesét; ha például e kísérlet összecsinálója egy öreg kisasszonyt szerepeltet Csillag Fáni helyén, kit apja nem bir férjhez adni s kit a fiatal lelkésszel kompromittáló légyotton találván, a nőgyűlölő lelkészt a házasságra kényszeríti.

*

Másnemű kellékekről nem szólnunk. Mert az írás mesterségét nem adják olcsón. S azt követelni, hogy valaki szellemesen és szépen is írjon a szegedi színpad számára, az merő absurdum lenne, mikor még a neves írók sem tudnak írni elég jól és szellemesen a nemzeti színház számára.

A szerző ur darabjára tehát nem alkalmazzuk az irodalmi mértéket, hanem a dilletantizmus jóakarátával szemben; félretesszük a kritika szemüvegét s úgy vesszük a dolgot, mintha a családban a család számára íratott volna egy darab, amit en famille meghallgatunk, ha lehet szívesen megnevetünk s örömet megdicsérünk.

*

S ilyen értelemben a szerző ur meg is érdemli a dícsőretet s darabja, mint első kísérlet, nagyon megjárja. A tehetséget sem tagadhatjuk meg tőle; a dialógok jól folynak s hogy a karakterfestést meg sem kísérlete, nagyon helyén van, mert aki sokat markol, keveset szorít. A szerző ur szerény föladatara vállalkozott, méltatlanság lenne tehát őt gáncsolni... A közönség maga is rokonszenvesen fogadta, darabját tetszésben részesíté, amit tekintsen a szerző előlegnek a jövőre, mert az irodalmat művelni mindig szép dolog; kétszerte szebb annak, kinek nincs kilátása a nemzet tapsaira, ki csak azért szereti, hogy szeresse.

Akit a muzsák közül megcsókolt valamelyik, könnyű annak visszacsókolgatni a szép tündéresszonyt, de aki be sincs mutatva a muzsáknak, érdem annak, ha mégis kíséri őket s ragaszkodik hozzájuk.

*

Rónaszéki a tiszteletes ur szerepében genialis volt, de talán nem jó; azért talán, mert a darab nem olyan még, hogy iétéletet lehetne hozni, hogyan kell játszani benne.

Mezey szinte mindent elkövetett hogy a siker meglegyen. S mindent összevéve meg is volt. A szerzőt a darab végén zajosan hitták s meg is jelent.

*

Az utolsó kis komédia a jó isten

tudja, kinek a kompozíciója a „zöld ördög” című némajáték volt.

Aradi különösen kedveli színes darabokat. A sárga csikó, a vörös haju, a piros bugyelláris, amelletl bizonyít:

a zöld ördög azonban még eddig a legzöldebb aquisítiója.

Ennek az előadása alatt tapasztaltuk legelőször, hogy színészeink nem törődnek a sugóval.

A zöld ördögöt Faludy személyesíté ki, mint pirotechnikus derék öreg Szutternek hatalmas versenytársa, mire levetette ördögi kosztümjét hihetőleg kék lett.

*

Tegnap a régi „Notre-damei torony-ört” adták vasárnapi darabnak. Bodrogi mint Quasimodó kitűnő volt. A többi szereplő közül Rott Mari és Jankovics Ida játszottak föltűnően jól.

*

A „Kornevillei harangok” csütörtöki előadása iránt nagy az érdeklődés mindenfelé. Az igazgatóságnál már is tudakozódnak jegyek iránt. Ugy látszik érdekes estéknek néz elébe nemcsak a közönség, de az igazgató is.

Karneval.

A „torna-egylet” zártkörű bálja fényesen sikerült a felsővárosi kaszinóban. A nagy terem zsufolásig megtelt szebbnél-szebb hölgy közönséggel. A bál viradtig tartott folytonos jókedvvel. A kottilliont, mely itt ügyesen volt rendezve mintegy száz pár tánczolta. Az öltözékek, ami dícsőretére legyen mondva hölgyeinknek, nem voltak fényesek, de többnyire izlésesek. A kék szín volt az uralkodó. Az étteremekben a kiszolgálát és az étleneműk jók voltak, a borok ellenben crudelis rosszak.

Budapesti gabnatőzsde. (A

„Sz. N.” eredeti táv. február 3.) — A tőzsdén a mai árak a következők: Buza tavaszi 855—8. 60, tiszavidéki 8.75—8.95 pestvidéki 8.25—8.35, fehérmegyei 8.35 8.50 frt — kr. Rozs 5.60—5.80. Arpa maláta 5.40—5.75. Zab 5.40—5.60. — Tengeri 4.85—4.60. Köles 4.75—5.25 Szesz (nyers) 100 lit. százalékként 29 frt 50 kr. 29.75.

Érték- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén.

Február 1-én.

Magy. arjárdék	82.—	Oszt. egyes. állam-	
M. k. ut. I. kib.	—.—	ad. papirban	61.45
M. k. ut. II. kib.	117.20	Ezüstben	62.75
M. k. v. II. k. áktv.	74.—	Aranyjárdék	72.—
M. k. v. 1876. évi	65.50	1860. államsorsj.	113.75
M. v. jkkötv. !	101.—	O. n. b. részv.	778
Magyar fdthment.		O. hitelint.	213 —
kötvény	80 —	M. hitelbank	213.50
Temesvári fdthment.		Ezüst	100.—
kötvény	75 50	Cs. k. arany	5 52—
Erdélyi	75.25	Napoleonör	9.32
Horvát-szlavon	85.—	Német b. márka	57.60
Szölödézsm.	82.—	London	116 60

SZEGEDI SZÍNHÁZ.

VI. Bérlet 4. szám.

Kedd, február 4-dikén RÓNASZÉKY GUSZTÁV jutalmául adatik:

Az utolsó nemzetőr.

A Tisza vizállása Szegeden:

1879. február 1-én.

18' 8" 5", azaz: — 5.82 mtr.

Felelős szerkesztő:

Eisenstädter Lukács.

